

WYTYCZNE DO WYKONYWANIA PROGRAMU PRAC KONSERWATORSKICH (I RESTAURATORSKICH¹)

A. Nazwa zamówienia

Opracowanie dokumentacji wielobranżowych, projektowo-kosztorysowych termomodernizacji (w tym docieplenia), renowacji (remontu) i przebudowy budynków gminnych mieszczących się w Gdańsku przy ulicy Rybitwy 1 i Niecała 5 na potrzeby usług społecznych mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego wraz z wykonaniem urządzeń budowlanych i niezbędnego zagospodarowania terenu w ramach projektu „Rozwój i deinstytucjonalizacja usług społecznych w Mieście Gdańsku – komponent infrastruktura społeczna” – działanie FEPM 06.04. Infrastruktura społeczna – ZIT na terenie obszaru metropolitalnego.

B. Zamawiający – nazwa, adres:

Gdańskie Nieruchomości – Samorządowy Zakład Budżetowy z siedzibą: 80-254 Gdańsk ul. Partyzantów 74

C. Program prac konserwatorskich (i prac restauratorskich¹) należy wykonać dla następujących obiektów:

- zabytku ujętego w gminnej/wojewódzkiej ewidencji zabytków i/lub
- zabytku wpisanego do rejestru zabytków i/lub
- zabytku objętego ochroną konserwatorską na podstawie zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego i/lub
- zabytku znajdującego się na obszarze chronionym pod względem konserwatorskim (np. wpisanym do rejestru zabytków) i charakteryzującym się wartościami zabytkowymi określonymi w definicji legalnej zabytku, określonej w art. 3 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1292).

D. Program prac konserwatorskich należy sporządzić na podstawie **badan konserwatorskich**, które służą rozpoznaniu historii i funkcji zabytku, ustaleniu użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określeniu stanu zachowania tego zabytku oraz opracowaniu diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeżeli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich (art. 3 ust. 9 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1292)).

¹ Prace konserwatorskie to działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań (art. 3 ust. 6 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1292)). Prace restauratorskie to działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części, oraz dokumentowanie tych działań (art. 3 ust. 7 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1292)). To, czy program prac będzie obejmował również działania o charakterze restauratorskim, należy do oceny konserwatora-restauratora dzieł sztuki, uwarunkowań obiektu oraz zakresu przeprowadzanych przy nim prac w danym zadaniu, w związku z powyższym każdorazowo jest to określane indywidualnie.

- E. Program prac konserwatorskich (i restauratorskich¹) powinien zostać opracowany przez **konserwatora-restauratora dzieł sztuki**, tj. osobę, która ukończyła studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki lub konserwacji zabytków oraz która po rozpoczęciu studiów drugiego stopnia lub po zaliczeniu szóstego semestru jednolitych studiów magisterskich przez co najmniej 9 miesięcy brała udział w pracach konserwatorskich, pracach restauratorskich lub badaniach konserwatorskich, prowadzonych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. **Warunek należy spełnić niezależnie od formy ochrony konserwatorskiej jaką objęty jest dany obiekt.**
- F. Jeśli w budynku znajdują się **historyczne elementy wyposażenia**, w programie prac konserwatorskich należy je uwzględnić i określić w odniesieniu do nich wskazania konserwatorskie;
- G. Jeśli **otoczenie** zabytku charakteryzuje się wartościami zabytkowymi, w programie prac konserwatorskich powinny być ujęte jego historyczne elementy, a także wskazania konserwatorskie w tym zakresie;
- H. W programie prac konserwatorskich (i restauratorskich¹) **nie należy używać nazw własnych i producentów stosowanych preparatów i technologii**. Przedmiot należy opisać przez wskazanie znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, źródła lub szczególnego procesu, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretnego wykonawcę. Jeżeli danego przedmiotu nie można opisać w wystarczająco precyzyjny i zrozumiały sposób, to wskazaniu takiemu towarzyszą wyrazy „lub równoważny”. W takim przypadku w dokumentacji winny być wskazanie kryteria stosowane w celu oceny równoważności;
- I. **Program prac konserwatorskich (i prac restauratorskich¹), powinien zawierać:**
1. Imię, nazwisko i adres osoby lub nazwę, siedzibę i adres jednostki organizacyjnej, która sporządziła dokumentację.
 2. Siedzibę i adres właściciela zabytku.
 3. Określenie celu i zakresu opracowania.
 4. Określenie zabytku (w tym forma ochrony konserwatorskiej, gminna/wojewódzka ewidencja zabytków) i czasu jego powstania.
 5. Dokładną lokalizację obiektu (w tym wskazanie obiektu na mapie wraz z opisem sytuacyjnym).
 6. Kwerendę historyczną obiektu (obejmująca kwerendę archiwalną), w tym zdjęcia i opis historyczny.
 7. Opis formalno-stylistyczny.
 8. Analizę materiałów i techniki w jakim powstał obiekt i elementy jego historycznego wyposażenia.
 9. Dokładny opis zachowanych elementów historycznych (np. stolarka okienna i drzwiowa, piece kaflowe, klatki schodowe, okładziny ścienne etc.) wraz ze wskazaniem ich lokalizacji (zaznaczenie na rzucie/elewacji obiektu).
 10. Opis i analizę wtórnych przekształceń obiektu oraz wykonanych w przeszłości prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych.
 11. Opis stanu zachowania obiektu z określeniem przyczyn uszkodzeń i zniszczeń.
 12. Opis stanu zachowania elementów wyposażenia obiektu wraz z określeniem przyczyn zniszczeń i uszkodzeń.
 13. Badania stratygraficzne obejmujące obiekt oraz jego historyczne elementy składowe (np. kraty okienne, stolarkę okienną i drzwiową, wyprawy tynkarskie elewacji, klatkę schodową) wraz z opisem odkrytych warstw, wnioskami i dokumentacją fotograficzną wykonanych odkrywek.

14. Wskazania konserwatorskie (i restauratorskie¹) dla obiektu i historycznych elementów wnętrza/otoczenia.
15. Dokładne określenie wskazanych do przeprowadzenia prac konserwatorskich (i restauratorskich¹) z podziałem na obiekt architektoniczny i jego elementy składowe (np. elewacje, stolarka okienna drewniana, stolarka okienna metalowa, okucia okienne etc.) oraz zachowane historyczne elementy wnętrza (np. klatki schodowe, piece kaflowe, okładziny ścienne, podłogi). Jest to zasadnicza część programu prac konserwatorskich i zawierać musi informacje niezbędne do oceny wpływu przeprowadzanych prac na zabytek, w szczególności określenie przewidzianych do wykonania czynności z podaniem metod, materiałów i technik.
16. Określenie kolorystyki obiektu, jego elementów składowych oraz zachowanych elementów historycznego wyposażenia (na podstawie wykonanych odkrywek stratygraficznych lub w przypadku niezachowania historycznych warstw i wypraw – na podstawie analizy stylistycznej i historycznej).
17. W przypadku wprowadzania elementów nowoprojektowanych lub odtworzeń – określenie formy i stylistyki tych elementów na podstawie analizy stylistycznej danego typu architektonicznego (np. stolarka okienna i drzwiowa, pokrycie dachowe etc.).
18. Określenie poprawnych, z punktu widzenia konserwatorskiego, możliwości poprawy parametrów termoizolacyjnych obiektu, przy zachowaniu wartości zabytkowych.
19. Dokumentację fotograficzną obiektu oraz zachowanych historycznych elementów (w tym elementów wyposażenia, stolarki okiennej i drzwiowej etc.).
20. Spis źródeł (np. literatury) wykorzystanych do sporządzania opracowania.